

SVIJEST ČOVJEKA DANAŠNICE

Svijest ljudi, čak i onih akademski obrazovanih, danas je vrlo niska. Kao takva uzrokuje pogrešno viđenje svijeta, pogrešno djelovanje, pogrešno znanje, pa i zlouporabu znanja i tehnologije. Homo sapiens mora »znati« drukčije, treba vidjeti posljedice svojeg ponašanja i inteligibilno djelovati – kaže dr. Slavko Kulić, znanstvenik s Ekonomskog instituta u Zagrebu, kojemu je upravo objavljena knjiga »Što je svijest modernog svijeta?«

Oblidima nasilja koji su danas potencirani kao oblici čovjekovog razvoja, pogrešnom viđenju svijeta u njegovoj kompleksnosti, kao i novim tehnologijama, razgovarali smo sa dr. Slavkom Kulićem, znanstvenikom s Ekonomskog instituta u Zagrebu, koji se prije nekoliko dana vratio iz Peking-a, gdje je, uz brojne seminare održane i prve promocije njegove nove knjige »Što je svijest modernog svijeta?« objavljene na engleskom jeziku. Dr. Slavko Kulić poznat je kao ekonomist i interdisciplinarni znanstvenik, istraživač na polju ekonomskih i društvenih znanosti, koji se bavi prvenstveno reinterpretacijom mogućnosti razvoja na planeti Zemlji i perspektivi na polju čovjekove svijesti, znanja, moralu, te brojnim oblicima manipulacije. Američki biografski institut proglašio ga je 1992. godine za »Čovjeka godine«, prošle godine na Cambridgeu dobio je certifikat kao jedan od 2000 izvrsnih znanstvenika s ogromnim doprinosom za znanost 20. stoljeća, a nositelj je i brojnih drugih počasti. Uz već navedeno novo djelo, posljednje objavljene knjige su mu »Strategija nasilja kao strategija razvoja« iz 1996. godine i »Dijalog o nacizmu i globalizaciji« iz 1998. godine.

● Prijе nekoliko dana vratili ste se iz Peking-a gdje je u Kineskoj akademiji znanosti promovirana vaša nova knjiga »Što je svijest modernog svijeta?«. Koje su osnovne smjernice te knjige?

– Svijest ljudi, čak i onih akademski obrazovanih danas je vrlo niska. Kao takva uzrokuje pogrešno viđenje svijeta, pogrešno djelovanje, pogrešno znanje, pa i zloupotrebu znanja i tehnologije. Pogrešno činimo, pogrešno znamo, pogrešno se nadamo. Strategija nasilja afirmirana je kao strategija razvoja i očituje se u raznim oblicima manipulacije. Znanje je u funkciji nasilja, a centri moći zloupotrebljavaju svoju snagu u vremenima mira. Stoga, homo sapiens mora »znať« drukčije, mora znati vidjeti posljedice svojeg ponašanja, inteligibilno djelovati. Uska i strogo disciplinarna svijest suvremenog čovjeka često ne shvaća da mi jestimo ono što pijemo, ono što jedemo i ono što dišemo. Tri vitalna uvjeta, hrana, voda i zrak nisu samo zagadeni, nego i kontaminirani. Kao takvi oni destruiraju našu fiziologiju, našu svijest. Zato naš misaono spoznajni aparat nije sposoban primiti istinitost kao intersubjektivnu vrijednost. I za boravak u Kini, primjetio sam da i oni, iako različiti od Zapada, nude svoje oblike nasilja nad svojom stvarnošću.

● Gdje je mogući izlaz, kako je moguće stvoriti prekid pogrešnog viđenja stvarnosti?

– Drukčije znati, drukčije činiti. Danas

Zdravlje je elementarna ljudska sloboda: Dr. Slavko Kulić

Foto: Vjesnik/Jurica Galočić

prakticiramo našu stvarnost na temelju scientizma bez filozofije. Svijest bez samosvijesti. Znanje u funkciji varanja, a ne stvaranja. Razmišlja se o preaspodjeli onoga što imamo, a ne o radu i stvaranju novoga. Tako se i problem svijeta kreće prema problemu hrane. I ovdje dolaze četiri stožerna principa strategije nasilja koja se provodi, a koje sam opisao u svojoj knjizi; ekonomika nasilja, biocidna tehnologija, suvremena patologija modernog svijeta i klimatske promjene. Ekonomika nasilja je ono što traži dijamantnu strukturu ostvarivanja profita, a zbog profit-a ona izostavlja bioetiku i etiku. Ona preferira kratkoročne interese i dugoročne štetne posljedice. Svatko svakome postaje raspoloživ do konačne potrošnosti.

● Kako se ovdje uklapa sve prisutniji genetski inžinjer?

– On služi tim funkcijama i zato je najopasniji. Genetska tehnologija je tehnologija samouništenja u kojoj i mi sudjelujemo. Stoga je neophodno ući u proces osvjećivanja o onome što unosimo u sebe. Priroda je samoodržavajuća. Ona može bez čovjeka, no on ne može bez vitalnih funkcija života koje ona podržava. Ipak, jedino je čovjekova privilegija biti odgovoran za sva tri polja svijeta. A kulture modernog društva su u rastućem konfliktu sa ži-

vućim svijetom i prirodom. Između dvije od tri vrste komunikacije koja postoje u prirodi i društvu; genetske, sociokulturne i bibliotečne, postoji sukob. Destruktivna sociokulturalna komunikacija uništava uravnoteženu prirodnu genetsku komunikaciju! Na tlu tega, svijetom upravljaju informacijski, finansijski i genetički inžinjeri; sva tri kao oblici strategije nasilja. Drugo, DNK je materijalizirana inteligencija prirode. Intervencijom u njenu strukturu koja je nastala evolucijom kroz milijune godine može doći do drastičnih promjena i negativnih implikacija na buduće generacije. Bitno je da ne držimo ovu stvarnost u sljepoći svijesti i da u javnom mnenju osiguramo pravo zaštite elementarne ljudske slobode - zdravlja! A to ne možemo, ako nam je onemogućeno da saznamo što jeste. A defektni misaoni sklop omogućava profit ekonomike nasilja. Uvozom GM hrane onesposobjava nas se u proizvodnji onoga što bi nam dalo veću izvjesnost, prepusta nas se i hrani psihologijom pomoći, stvaranjem podnajamne, najamne ekonomije, najamne politike. Takva se psihologija hrani kroz dug, kroz zaduživanje. Postavlja se pitanje, jesmo li svjesni eksperimentata sa prirodnim životom na prostoru Hrvatske. Takva hrana slabiti naš imunitet i ugrožava zdravlje kao našu ele-

mentarnu ljudsku slobodu, ona je također uzrok suvremene patologije živog svijeta. Tako postajemo sve manje sposobni proizvoditi svoj život i sebe iz sebe. Naša svijest je na razini postojanja u propadanju.

● Postavlja se pitanje tko to omogućava, tko ne želi ograničiti fundamentalni antropocentrizam, napokon tko je donosilac odluka?

– Kao novi živi organizam, hrvatski narod i društvo ne moraju optištati na tuđoj moći, samo ako proizvodimo svoj život i sebe iz sebe. U tome smo onemogućeni ako nam je ugrožena i upitna ljudska elementarna sloboda – zdravlje na koje dajući sva tri inžinjeriranja i ostali oblici nasilja. Zbog čega se prepustati psihologiji pomoći ako imamo uvjetu, zbog čega napustiti svoju sposobnost organizacije proizvodnje hrane? Genetski modificirana hrana uskoro bi mogla biti skuplja, a ona organski proizvedena privilegij bogatih. Stoga je danas imperativ označiti takvu hranu kako ljudi ne bi padali u zabludu, omogućiti elementarno pravo informiranja, pravo na razumijevanje stvarnosti u svim dimenzijama.

● Vidi li to nekoj novoj slici svijeta?

– Naravno, novi robovlasci imaju svoje podanike koji kao novi voljni izvršiovi već sada djeluju, djelomično znanje tumače kao istinito i nastoje osigurati zaradu promovirajući sebe kao tumače i žagovornike tog nasilja. Dozvoljava se mogućnost ucjene hranom, ucjene zdravlju, manipulaciju i upravljanje siromašnjima. Centri moći putem triju inžinjeriranja legaliziraju mrežu svojih podanika. Organska hrana vrlo lako može postati povlastica vladajućih, a sada afirmirani, genetski otpad vjerojatno će jesti siromašni. Lišavanjem zdravlja, čovjeka se rješava vlastitih mogućnosti da proizvodi. Ako na tome završimo, ne trebamo ni misliti ni proizvoditi, možemo živjeti u pukoj ovisnosti o novim robovlascima. To je sastavni dio procesa globalizacije, procesa perfidne neokolonizacije svijeta bez otpora.

A znanje, i mogućnost ispravnog djelovanja i percepcije svijeta postaju stvar biologije, zdravlja i prehrane. Da bi se to prekinulo potrebno je osigurati zdravlje kao elementarnu ljudsku slobodu, a poslijedično i viši stupanj svijesti, moralu i primjene znanja. Krug koji počinje ugroženim vitalnim uvjetima života, nastavlja se fiziološkom destrukcijom, destrukcijom svijesti i iskrivenim viđenjem stvarnosti, a završava se nasiljem u bilo kojem obliku, mora se prekinuti prodorom u svijest ljudi o zdravlju kao elementarnoj slobodi.